

Bölüm 10

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİMİ BECERİLERİNE İLİŞKİN ALGILARININ İNCELENMESİ¹

Dr. Öğr. Üyesi Hikmet ZELYURT²
Ferda GÖKTÜRK İNCE³

Giriş

Sınıf Yönetiminin Önemi

Yönetim, bir amacı gerçekleştirmek için madde ve insan kaynaklarını eşgüdümleyerek eyleme geçirme sürecidir. Sınıf yönetimi ise sınıfın amacını gerçekleştirmek için sınıfta bulunan öğretim kaynakları ile öğrencileri eşgüdümleyerek eyleme geçirme sürecidir” (Celep, 2000, s. 1). Sınıf yönetimi, eğitim yönetimi sıra dizininin ilk ve temel basamağıdır. Eğitimin birincil amacı olan istendik yönde kalıcı davranış değişikliğinin kazandırılması, öğrenci ile öğretmenin yüz yüze olduğu sınıfta başlar. Ayrıca eğitim için gerekli olan öğrenci, öğretmen, program ve kaynaklar sınıfın içindedir. Öğretmen bu kaynakları etkili kullanırsa eğitim-öğretimin niteliği de olumlu yönde etkilenecektir. Bu açıdan eğitim yönetiminin kalitesi sınıf yönetiminin kalitesine bağlıdır (Epçaçan & Epçaçan, 2012).

Okul öncesi eğitim kurumları çocukların kuralları öğrendiği, kendileri dışında çocukların da olduğunu farkına vardıkları ve o çocuklarla etkileşimde buldukları mekânlardır. Okul öncesi dönemdeki çocukların gerek içinde buldukları yaş grubunun özelliği, gerekse diğer bireylerle iletişim kurma konusundaki yetersizlikler zaman zaman disiplin sorunlarının oluşmasına sebep olabilir. Bu sorunlarla baş etme konusunda öğretmenin sınıf yönetimi becerileri etkili olacaktır. “*Sınıf yönetimi konusunda yeterli ve etkili bir okul öncesi öğretmeni zamanının çoğunu sınıfta disiplin sorunlarıyla uğraşmak yerine eğitime ayıracaktır. Ayrıca, çocuğun okul öncesi eğitimi sırasında birtakım kuralları ve davranışları benimsemiş olması onun daha sonraki okul yaşantılarını da olumlu yönde etkileyecektir*” (Güven & Cevher, 2005, s. 7).

Okul, bir kaynaştırma potası gibidir. Burada, çocuklar arasındaki ırk ayrılıkları, ekonomik ve kültürel farklar eşitlenmekte ve birbirine yakın bir duruma getirilmektedir. Okul aynı zamanda, ilk çocukluk çağlarında normal olan kendini kabul ettirme

¹ International Teacher Education Conference (ITEC 2014)'da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Dr. Öğr. Üyesi İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı, hikmet.zelyurt@inonu.edu.tr

³ MEB, Okul Öncesi Öğretmeni ferda.gokturk@gmail.com

problem durumlarını canlandırabilecekleri imkânlar sağlanmalıdır. Ya da videolarla ve ses kayıtlarıyla sınıf içi yaşantılarda vurgulanması gereken noktalar desteklenmelidir.

- Gerek bu çalışma, gerekse bundan sonra konuya ilişkin yapılacak çok boyutlu çalışma sonuçlarına göre okul öncesinde sınıf yönetime yönelik bilimsel çalışmalar ve yayınlar artırılabilir, bu alanla ilgili çalışmalar desteklenebilir.

Kaynakça

- Ada, S. ve Çetin, M. Ö. (2006). *Eğitim ve öğretim ortamında disiplin nedir?* (2. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Akgün, E., Dinçer, Ç. ve Yazar, M., (2011). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf içi etkinliklerde kullandıkları sınıf yönetimi stratejilerinin incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(3), 1-9.
- Alink, L.R.A., Mesman, J., Zeijl J.V., Stolk, M.N., Juffer, F., Kranenburg ve Ijzendoorn M.B. (2009). Maternal sensitivity moderates the relation between negative discipline and aggression in early childhood. *Social Development*, 17(4), 99-120.
- Apuhan, R.Ş. (2004). *Etkili öğretmenin temel davranışları* (5. baskı). İstanbul: Timaş Yayınları.
- Bilgin, A. ve Kartal, H. (2009). Anne babaların kız ve erkek çocuklarına uyguladıkları şiddet içermeyen disiplin tekniklerinin türleri ve sıklıkları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(6), 71-79.
- Bozdoğan, Z. (2004). *Ben de öğretmenin diyebilmenin gururu için etkili öğretmenlik eğitimi*. (1. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bulut, M. S. (2008). Okul öncesi sınıflarında zaman yönetimi. Aktaş Arnas Y. ve Sadık F. (Ed.), *Okul öncesi eğitimde sınıf yönetimi* içinde (163-190). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (11. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Calderalla, P., Page, N.W. ve Gunter, L. (2012). Early childhood educators' perceptions of conscious discipline. *Education*. 132(3), 589-599.
- Celep, C. (2000). *Sınıf yönetimi ve disiplini*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Dağhoğlu, H.E. (2007). Okul öncesi öğretmenin özellikleri ve okul öncesi eğitime öğretmen yetiştirme. Haktanır G. (Ed.), *Okul öncesi eğitime giriş* içinde (39-70). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Epçaçan, C. ve Epçaçan, C. (2012). Yapılandırmacı öğretim programları ve sınıf yönetimi arasındaki ilişkiye dair öğretmen görüşleri. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, 53. 77-100.
- Finger, J. ve Bamford, B. (2010). *Sınıf yönetimi stratejileri öğretmen klavuzu*. (Çev: T. Karaköse). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Güven, E. D. ve Cevher, F. N. (2005). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(18), 1-2.
- Marshall, M. (2005). Discipline without stress, punishments or rewards. *The Clearing House*. 79(1), 51-54.
- Özbey, S. (2012). Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-72 aylık çocukların sosyal beceri ve problem davranışlarının okul ve ev ortamına göre incelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*. 23(2), 21-32.
- Özen, Y. (2001). *Yarına kalmak adına sorumluluk eğitimi*. (1. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özen, Y. (2001). *Yaşamı ve bilgiyi değerli kılma adına ilköğretimde iletişim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Söylemez, S. (2004). *Çocuk ve disiplin*. (2. basım). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Şahin, İ. ve Altunay, U. (2011). İlköğretim okulu öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışları. *İlköğretim Online*, 10(3), 905-918.
- Şentürk, H. ve Oral, B. (2008). Türkiye'de sınıf yönetimi ile ilgili yapılan bazı araştırmaların değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(26), 001-